

แผนการระดมเงินออม ของประเทศไทย*

ธาริษา คีอิทธินันท์

มาตรการทางการเงินและการคลังเพื่อการออมในปัจจุบัน

ไทยมีมาตรการทางการเงินและการคลังหลายประการ ซึ่งให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ออมทั้งในตลาดตราสาร สถาบันการเงิน และในตลาดทุน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจูงใจให้มีการออมมากขึ้น แต่มาตรการที่ถือว่าใกล้ตัวผู้ออมที่เป็นครัวเรือนและมีเงื่อนไขในรายละเอียดค่อนข้างมาก คือ มาตรการเพิ่มผลตอบแทน ซึ่งอาจแยกกล่าวถึงเป็นสองส่วนคือ ที่มีมาก่อนปี 2523 และที่ริเริ่มในปี 2523 ต่อจากนั้นจึงจะกล่าวถึงมาตรการลดความเสี่ยงและเพิ่มสภาพคล่องของการลงทุน

1. มาตรการเพิ่มผลตอบแทนของการออมจนถึงสิ้นปี 2522

1.1 มีการเพิ่มอัตราดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลจากร้อยละ 8.5 ในปี 2519 เป็นร้อยละ 9.25 ในปี 2522

1.2 ดอกเบี้ยจากเงินฝากธนาคารออมสิน ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ธนาคารอาคารสงเคราะห์ ส่วนที่ไม่เกินร้อยละ 7 ไม่ต้องเสียภาษี

* ผู้เขียนขอขอบคุณ คุณวันทนา เสงสกุล ที่ได้ช่วยปรับปรุงตัวเลข และข้อความบางตอนในช่วงปี 2523 เพื่อให้บทความนี้ที่เขียนขึ้นในเดือนมิถุนายน 2522 ทันท่วงทีเหตุการณ์นั้น

1.3 ดอกเบี้ยพันธบัตรรัฐบาลไม่ต้องเสียภาษีในกรณีที่ผู้ถือเป็นบุคคลธรรมดา

1.4 เงินปันผลจากการลงทุนสามารถนำมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ในอัตราต่างๆ ดังนี้คือ

- ก. เงินปันผลที่บริษัทจำกัดได้รับจากบริษัทจดทะเบียนว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์หรือบริษัทจำกัดที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยจะนำมาหักค่าลดหย่อนได้ครึ่งหนึ่งในการคำนวณภาษีเงินได้ แต่ทั้งนี้เงินปันผลต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของรายได้ทั้งหมดก่อนหักค่าใช้จ่าย
- ข. รายได้จากเงินปันผลที่บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ได้รับจากบริษัทจดทะเบียน ฯ บริษัทที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหรือจากกองทุนรวมไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ แต่ทั้งนี้เงินปันผลต้องไม่เกินร้อยละ 15 ของเงินได้ก่อนหักค่าใช้จ่าย
- ค. เงินปันผลที่บุคคลธรรมดาได้รับจากบริษัทจดทะเบียนว่าด้วยตลาดหลักทรัพย์หรือกองทุนรวมหักลดหย่อนเบื้องต้นได้ 10,000 บาท สำหรับเงินปันผลส่วนที่เหลือไม่เกิน 400,000 บาท หักได้อีกร้อยละ 30 ถ้าวางจากห้างหุ้นส่วนจำกัด หรือบริษัทจำกัดที่มีใช่เป็นบริษัทจดทะเบียน ฯ ที่ตั้งขึ้นตามกฎหมายไทยหักลดหย่อนเบื้องต้นได้ 5,000 บาท เงินปันผลส่วนที่เหลือไม่เกิน 200,000 บาทหักได้อีกร้อยละ 15

1.5 เงินได้จากการขายหลักทรัพย์ในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย หรือจากการขายหน่วยลงทุนของกองทุนรวมไม่ต้องเสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา

1.6 มีการลดค่าใช้จ่ายในการซื้อขายหรือออกหลักทรัพย์ กล่าวคือ เปลี่ยนแปลงค่าธรรมเนียมและค่านายหน้าในการซื้อขายหลักทรัพย์จากเดิมร้อยละ 1 สำหรับหุ้นสามัญ และร้อยละ 0.5 สำหรับพันธบัตรรัฐบาล หุ้นบุริมสิทธิและหุ้นกู้ เป็น

ร้อยละ 0.5 สำหรับการซื้อขายหุ้นสามัญ หุ้นบุริมสิทธิและหุ้นกู้ และร้อยละ 0.1 สำหรับพันธบัตรรัฐบาลตั้งแต่กุมภาพันธ์ 2519

1.7 เบี้ยประกันชีวิตสามารถนำมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้

1.8 ในปี 2520 ได้มีมาตรการยกเลิกการยกเว้นเก็บภาษีจากดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ ทำให้อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของเงินฝากลดลงร้อยละ 10 ของอัตราเดิม มาตรการนี้มีวัตถุประสงค์ที่จะก่อให้เกิดความเป็นธรรมในแง่ภาษีระหว่างผู้มีเงินได้ แต่ขณะเดียวกันมีผลเป็น disincentive ต่อผู้ออมเมื่อเทียบกับปีก่อน ๆ อย่างไม่มีการให้สิทธิที่จะเลือกเสียอัตราร้อยละ 10 แทนการนำรวมกับเงินได้อื่นเพื่อเสียภาษีในอัตราก้าวหน้าจนถึงปี 2526 ถือเป็นมาตรการผ่อนปรนให้ผู้มีเงินได้สูง ๆ ได้ผลตอบแทนสุทธิสูงกว่า เมื่อเทียบกับต้นปี 2526 ไปแล้วซึ่งต้องเสียภาษีในอัตราก้าวหน้าเท่านั้น

1.9 เพิ่มดอกเบี้ยเงินฝากธนาคารพาณิชย์ชนิดฝากประจำ 1 ปี ขึ้นไปจากร้อยละ 8 ในปี 2519 เป็นร้อยละ 9 ในปี 2522

1.10 ลดภาษีหัก ณ ที่จ่ายเงินปันผลให้แก่ผู้อยู่ในประเทศไทยเฉพาะที่จ่ายในปี 2523 และ 2524 จากบริษัทจดทะเบียนหรือกองทุนรวม โดยให้หัก ณ ที่จ่ายในอัตราก้าวหน้าแต่สูงสุดไม่เกินร้อยละ 15 และผู้มีเงินได้นี้ไม่ต้องนำรวมกับเงินได้อื่น ๆ เพื่อคำนวณภาษีปลายปีแต่จะต้องไม่ใช่สิทธิขอกินหรือเครดิตภาษีที่ถูกหักไว้แล้วด้วย มาตรการนี้อาจถือว่ามีวัตถุประสงค์หลักเพื่อช่วยตลาดหลักทรัพย์ซึ่งกำลังซบเซา แต่ผลพลอยได้คือผู้เป็นหุ้นส่วนบริษัทเหล่านี้ได้ผลตอบแทนสุทธิสูงขึ้น

2. มาตรการที่ริเริ่มในปี 2523 เพื่อประโยชน์ด้านการออม

2.1 เพิ่มอัตรากอเบี้ยพันธบัตรเป็นร้อยละ 12-13 (พันธบัตรลงทุนสูงสุดถึง 13.25)

2.2 เพิ่มอัตรากอเบี้ยเงินฝากสูงสุดที่ธนาคารพาณิชย์จะจ่ายให้แก่ผู้ฝากระยะยาวเป็นร้อยละ 12, 13 และ 14 สำหรับฝากประจำ 1 ปี 3 ปี และ 5 ปีขึ้นไป ทำให้อัตราผลตอบแทนสุทธิของเงินฝากหลังหักภาษีอัตราร้อยละ 10 แล้ว เป็น 10.8, 11.7 และ 12.6 ตามลำดับสูงกว่าผลตอบแทนในปี 2522 มาก

2.3 เปลี่ยนแปลงวิธีภาษีเกี่ยวกับเงินปันผล ดังนี้

ก. เงินปันผลเฉพาะที่บุคคลธรรมดาได้รับจากกองทุนรวมเท่านั้น ที่อาจนำมาหักลดหย่อนในการคำนวณภาษีได้ 10,000 บาท และส่วนที่เหลือไม่เกิน 400,000 บาท หักได้อีกร้อยละ 30 ทำให้อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของการลงทุนกับกองทุนรวม สูงกว่าการลงทุนซื้อหุ้นในบริษัทอื่น ๆ

ข. ยกเลิกการให้ลดหย่อนแตกต่างกัน ระหว่างเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทจดทะเบียน และบริษัทอื่น ๆ ในปี 2523 หันไปให้สิทธิการเครดิตภาษีต่างกัน แทน ซึ่งจะมีผลใช้สำหรับเงินได้ที่ได้รับในปี 2524 โดยเครดิตได้ร้อยละ 25 ของเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทจดทะเบียนและร้อยละ 35 ของเงินปันผลที่ได้รับจากบริษัทอื่น ๆ มาตรการนี้เป็นการเพิ่มผลตอบแทนของเงินปันผลให้ผู้เป็นหุ้นส่วน เพราะถือว่าบริษัทหรือห้างหุ้นส่วนได้เสียภาษีเงินได้นิติบุคคลจากกำไรสุทธิไปแล้วก่อนที่จะนำมาจ่ายเป็นเงินปันผล

3. มาตรการลดความเสี่ยงของการลงทุน

3.1 ปี 2522 ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ และออกพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 เพื่อควบคุมให้ผู้ประกอบการที่เป็นสถาบันการเงินมีความมั่นคง และมีบทบาทในการใช้เงินทุนที่ระดมได้ไปในทางที่อำนวยประโยชน์แก่การพัฒนาประเทศ นอกจากนี้ในกลางปี 2523 ได้มีการเสนอเรื่องการจัดสถาบันประกันเงินฝากขึ้นจนถึงชั้นคณะรัฐมนตรีรับอนุมัติในหลักการแล้ว ต่อไปสถาบันนี้ก็จะช่วยคุ้มครองประโยชน์แก่ประชาชนผู้ฝากเงินอื่นชั้นหนึ่ง

3.2 การเพิ่มข้อมูลเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถประเมินความเสี่ยงของหลักทรัพย์ได้โดยมีการตั้งคณะกรรมการขึ้นกำหนดขอบเขต แนวทางและรายการต่าง ๆ ที่เป็นการเปิดเผยข้อมูลขั้นต่ำ ในหนังสือชี้ชวนของบริษัทผู้ออกหลักทรัพย์ และบริษัทหลักทรัพย์

4. มาตรการเพิ่มสภาพคล่องแก่เงินทุน

4.1 เพิ่มสภาพคล่องของหลักทรัพย์รัฐบาล โดยอนุญาตให้ธนาคารพาณิชย์นำพันธบัตรรัฐบาลมาประกันการกู้เงินจากธนาคารแห่งประเทศไทย หรือประกันกับองค์กรหรือรัฐวิสาหกิจสำหรับพันธบัตรส่วนที่ธนาคารแห่งประเทศไทยขายให้แก่บุคคลธรรมดาหรือองค์การสาธารณกุศล ธนาคารแห่งประเทศไทยยังรับซื้อคืนก่อนกำหนดอีกด้วย

4.2 ตั้งตลาดซื้อคืนเพื่อเป็นแหล่งเงินทุนระยะสั้นแก่สถาบันการเงิน วิธีการคือให้สถาบันการเงินที่ต้องการเงินนำพันธบัตรรัฐบาลที่เป็นกรรมสิทธิ์ของตนมาขายในตลาดซื้อคืน โดยผู้ขายสัญญาว่าจะซื้อคืนภายในกำหนดระยะเวลาหนึ่ง พร้อมทั้งระบุอัตราผลตอบแทนที่ยินดีจ่ายให้กับผู้ซื้อในขณะเดียวกันสถาบันการเงินที่มีเงินเหลือก็สามารถลงทุนซื้อพันธบัตรจากตลาดซื้อคืน ทำให้เงินที่มีเหลืออยู่ในมือได้รับผลตอบแทนแทนการเก็บเงินไว้เฉยๆ วิธีการนี้เป็นการเพิ่มสภาพคล่องของพันธบัตรรัฐบาล ในส่วนที่สถาบันการเงินถืออยู่ในมือ

ประเมินสถานการณ์การออมของประเทศไทย

1. ในปี 1960 และ 1970 อัตราส่วนการออมต่อรายได้เอกชนของประเทศไทยสูงกว่าประเทศต่างๆ หลายประเทศ

อัตราส่วนการออมต่อรายได้ของเอกชน

	ไทย	ฟิลิปปินส์	ญี่ปุ่น	เกาหลี	อินเดีย	อังกฤษ	อเมริกา	เยอรมัน
1960	13.4	7.1	17.4	5.3	6.9	5.1	5.0	14.9
1970	13.0	9.9	20.7	9.3	9.2	5.8	8.3	13.6
1972	14.6	—	21.0	—	—	—	6.4	14.5
1975	15.9	—	25.1	—	—	—	—	—

ที่มา "Mobilization of Private Savings in ESCAP Region" ESCAP, Bangkok 1975

จะเห็นได้ว่าอัตราส่วนการออมของไทยอยู่ในระดับใกล้เคียงกับเยอรมันตะวันตก และต่ำกว่าของญี่ปุ่นเท่านั้น อย่างไรก็ตามในช่วงระยะเวลา 10 ปี อัตราส่วนดังกล่าวของไทยลดลงเล็กน้อยจาก 13.4 เป็น 13.0 (ทั้ง ๆ ที่รายได้เอกชนของประเทศไทยในช่วงระยะเวลาเดียวกันได้เพิ่มขึ้นถึง 2.3 เท่าตัว) ในขณะที่ประเทศอื่น ๆ โดยเฉพาะประเทศในเอเชียต่างก็มีอัตราส่วนการออมสูงขึ้น

2. ข้อมูลในตารางแนบที่ 1 แสดงให้เห็นว่าอัตราส่วนการออมของครัวเรือน ซึ่งมีที่คาดว่าจะสูงขึ้นในช่วงกลางของทศวรรษ 1970 คือในปี 1973 และ 1974 กลับลดลงในปีถัดมา และรักษาระดับอยู่ในอัตราร้อยละ 14—15 โดยตลอด ไม่ต่างจากระดับในปี 1972 ทั้ง ๆ ที่รายได้ของครัวเรือนในปี 1979 สูงกว่าปี 1972 ถึง 3.4 เท่าตัว

3. ข้อมูลในตารางแนบที่ 2 แสดงให้เห็นว่า กว่าร้อยละ 70 ของการออมของเอกชนกระทำในรูปเงินฝากที่ธนาคารพาณิชย์ และอัตราส่วนดังกล่าวค่อนข้างคงที่ตั้งแต่ปี 1963 เป็นต้นมา โดยมีการเปลี่ยนแปลงบ้างเล็กน้อยในระหว่างที่มีการเปลี่ยนแปลงอัตราดอกเบี้ยเงินฝาก (ลดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ในปี 1963 ขึ้นอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 1 ในปี 1974 และอัตราดอกเบี้ยแท้จริงลดลงร้อยละ 10 จากการเก็บภาษีดอกเบี้ยเงินฝากในปี 1977)

4. เป็นการยากที่จะประเมินผลของมาตรการให้สิทธิประโยชน์แก่ผู้ออมดังกล่าวในหัวข้อที่แล้ว เนื่องจากการยากที่จะแยกผลอันเกิดจากมาตรการออกจากผลอันเกิดจากเงื่อนไขอื่น ๆ ทางเศรษฐกิจ และแต่ละมาตรการอาจจะได้ผลมากน้อยแตกต่างกัน อย่างไรก็ตามจากข้อมูลดังกล่าวข้างต้น พอจะประเมินทิศทางทั่วไป ของผลอันเกิดจากมาตรการให้สิทธิประโยชน์ว่า เนื่องจากอัตราส่วนการออมของเอกชน และอัตราส่วนการออมที่ธนาคารพาณิชย์ต่อการออมทั้งหมด ในอดีตอยู่ในระดับค่อนข้างคงที่ จึงน่าจะสรุปได้ว่า มาตรการให้สิทธิประโยชน์เพื่อส่งเสริมการออมไม่น่าจะมีผลมากนักในอดีต ในการเพิ่มระดับการออมของประเทศ หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงวิธีการออมจากเงินฝากธนาคารพาณิชย์ไปเป็นตราสารอื่น

อย่างไรก็ตาม มาตรการให้สิทธิประโยชน์ส่วนใหญ่เพียงจะมีการดำเนินการใน ระยะไม่กี่ปีนี้เอง และอาจจะยังต้องการเวลาอีกกระยะหนึ่ง ก่อนที่ผลจากมาตรการจะปรากฏ อย่างชัดเจนก็ได้

มาตรการระดมเงินออมของญี่ปุ่น*

การให้สิทธิประโยชน์เพื่อจูงใจผู้ออมญี่ปุ่น ส่วนใหญ่เป็นมาตรการทางการคลัง (ข้อมูล ณ ปี 1974) นอกนั้นเป็นวิธีส่งเสริมอื่น ๆ และส่งเสริมการออมผ่านองค์การต่าง ๆ

1. มาตรการยกเว้น ลดหย่อน และผ่อนปรนภาษีเงินได้

1.1 ยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้จากการออมและการลงทุนต่อไปนี้อย่าง ละไม่เกินวงเงิน 3 ล้านเยน คือการออมในรูปหลักทรัพย์ทางการเงินบางอย่าง การออม ที่ธนาคารไปรษณีย์ (Postal Saving Banks) และการลงทุนในพันธบัตร—เพื่อการก่อสร้างของรัฐบาล

1.2 ยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้จากการออมเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะอย่าง เช่น

ก. การออมในรูปเงินฝากสะสมจำนวนเท่า ๆ กันทุกเดือนเพื่อการ เกษะเป็นเวลา 3—5 ปี ที่ธนาคารไปรษณีย์ในวงเงินไม่เกิน 5 แสนเยน

ข. การออมเพื่อชำระภาษี ซึ่งเบียดถอนนอกฤดูกาลชำระภาษี ไม่ได้ (เงินฝากประเภทนี้ได้ดอกเบี้ยสูงกว่าเงินฝากปกติประมาณร้อยละ 0.75)

ค. การออมของพนักงานโดยวิธีให้นายจ้างหักเงินเดือนจำนวน เท่า ๆ กันทุกเดือนในวงเงินไม่เกิน 5 ล้านเยน

* สรุปจาก "Savings & Savings Promotion Movement in Japan" The Central Council for Savings Promotion 1974.

1.3 ยกเว้นการเก็บภาษีเงินได้จากการออมของนักเรียน ซึ่งฝากไว้กับ
บริการรับฝากเงินในโรงเรียนของสถาบันการเงิน

1.4 ให้นำรายการเกี่ยวกับการออมต่อไปนี้มาหักลดหย่อนภาษีได้ คือ

ก. เงินฝากสะสมเพื่อการเกษียณ หักลดหย่อนภาษีเงินได้ในอัตรา
ร้อยละ 4.6 ของเงินฝากสะสมในแต่ละปี เป็นเวลา 7 ปี

ข. เบี้ยประกันชีวิต ในแต่ละปีหักค่าลดหย่อนภาษีเงินได้และ
ภาษีท้องถิ่นเบี้ยประกันภัยอื่น ๆ และเบี้ยประกันภัยทางสังคมนำมาหักลดหย่อนได้เฉพาะ
ภาษีเงินได้

ค. รายได้จากเงินปันผล หักลดหย่อนภาษีท้องถิ่นในอัตราร้อย
ละ 10 ของเงินปันผล หักลดหย่อนภาษีเทศบาลในอัตราร้อยละ 2.5 และภาษีที่อยู่ใน
อัตราร้อยละ 1 ของเงินปันผลสำหรับกรณีเงินได้ที่ต้องเสียภาษีท้องถิ่นต่ำกว่า 10 ล้าน
เยน และหักลดหย่อนในอัตรา 5, 1.25 และ 0.5 ของเงินปันผลตามลำดับ ในกรณีเงิน
ได้สูงกว่า 10 ล้านเยน

ง. ปกติรายได้จากดอกเบี้ย (นอกเหนือจากส่วนที่ได้รับยกเว้น
ภาษีตามมาตรการในข้อ 1.) จะต้องเสียภาษีร้อยละ 15 ณ ที่จ่าย และรวมเป็นเงินได้สุทธิ
ตลอดปีเพื่อเสียภาษีเงินได้สำหรับปีนั้น ๆ อีกทีหนึ่ง แต่ในบางปี ผู้ออมในตราสารทาง
การเงินบางประเภทอาจได้รับอนุญาตให้เลือกเสียภาษีร้อยละ 25 ณ ที่จ่าย โดยไม่ต้องรวม
รายได้ดังกล่าวเข้าเป็นเงินได้ที่ต้องเสียภาษีอีกครั้งหนึ่งได้

2. มาตรการส่งเสริมการออมโดยผ่านหน่วยงานที่มีบทบาทเฉพาะเพื่อส่งเสริมการออม มาตรการนี้ในระยะแรกส่วนใหญ่เป็นการริเริ่มของภาครัฐบาล ได้แก่ การ
จัดตั้งระบบธนาคารไปรษณีย์ หน่วยงานส่งเสริมการออมในระดับส่วนกลางและท้องถิ่น
กำหนดเป้าหมายการระดมเงินออมให้สถาบันการเงินและหน่วยงานต่าง ๆ แต่หลังสงคราม
โลกครั้งที่ 2 รัฐบาลได้ลดบทบาทในการส่งเสริมการออมลง และสถาบันการเงินภาค
เอกชนได้มีบทบาทเข้ามาแทนที่ ปัจจุบันหน่วยงานที่มีบทบาทในการส่งเสริมการออมของ
ญี่ปุ่นมีดังนี้คือ

2.1 คณะกรรมการกลางส่งเสริมการลงทุน (The Central Council for Savings Promotion) เป็นหน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญมากที่สุด ประกอบด้วยผู้แทนจากภาคเอกชน คือ สถาบันการเงิน องค์กรอุตสาหกรรม องค์กรธุรกิจ สื่อสารมวลชน ยูวสมาคม สมาคมสตรี และนักวิชาการ ตลอดจนผู้มีประสบการณ์ในเรื่องการระดมเงินออม โดยมีเจ้าหน้าที่รัฐบาล ผู้แทนราษฎร เจ้าหน้าที่ธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ให้คำแนะนำและปรึกษา ผู้อำนวยการฝ่ายส่งเสริมการออม (Savings Promotion Dept.) ของธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นประธานคณะกรรมการ และมีสำนักงานดำเนินการอยู่ในฝ่ายส่งเสริมการออม ธนาคารแห่งประเทศไทย

หน้าที่สำคัญของหน่วยงานนี้คือ

- ก. วางแผนและดำเนินการตามโครงการระดมเงินออม
- ข. ชักจูงให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อการออม
- ค. เสนอแนะมาตรการเกี่ยวกับการระดมเงิน ออมต่อรัฐบาลและสถาบันการเงิน

2.2 คณะกรรมการส่งเสริมการออมระดับท้องถิ่น (Local Savings Promoton Committee) โดยทั่วไปประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่รัฐบาลกลางที่ประจำในส่วนท้องถิ่น เจ้าหน้าที่สาขาธนาคารแห่งประเทศไทย องค์กรสถาบันการเงิน อุตสาหกรรม ยูวสมาคม และสมาคมสตรี เป็นต้น

คณะกรรมการส่งเสริมการออมระดับท้องถิ่น ประสานงานกับคณะกรรมการกลาง ฯ โดยให้ข้อคิดเห็นและเสนอแนะเกี่ยวกับการออมในระดับท้องถิ่นแก่คณะกรรมการกลาง ฯ และดำเนินงานตามโครงการของคณะกรรมการกลาง ฯ โดยได้รับเงินทุนดำเนินการส่วนหนึ่งจากคณะกรรมการกลาง ฯ

2.3 ศูนย์กลางส่งเสริมการออม (Savings Promotion Center) ของกระทรวงการคลังมีหน้าที่หลักดังนี้คือ

เกี่ยวข้อง

- ก. วางโครงการส่งเสริมการระดมเงินออม
- ข. ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการส่งเสริมระดมเงินออมแก่หน่วยงานที่
- ค. ชี้แนะสถาบันการเงินเกี่ยวกับการระดมเงินออม
- ง. จัดทำข้อมูลและข้อสนเทศเกี่ยวกับการส่งเสริมการออม

2.4 ฝ่ายส่งเสริมการออม (Savings Promotion Dept.) ของธนาคารแห่งประเทศไทยมีหน้าที่คือ

- ก. วางโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการออม
- ข. ให้ข้อมูลและข้อสนเทศแก่สาธารณชนเกี่ยวกับภาวะเศรษฐกิจ โดยการจัดบรรยาย และจัดทำสิ่งตีพิมพ์
- ค. ทำโครงการวิจัยและจัดทำสถิติเกี่ยวกับการออม

2.5 หน่วยงานส่งเสริมการออมของรัฐบาลส่วนท้องถิ่น (Local Authorities) โดยจัดตั้งเป็นหน่วยงานหนึ่งซึ่งมีหน้าที่โดยเฉพาะในการส่งเสริมการออมขึ้นในที่ทำการของรัฐบาลส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง

3. วิธีการส่งเสริมอื่นๆ

3.1 ส่งเสริมและชักจูงผ่าน target groups ต่างๆ คือ

- ก. โครงการส่งเสริมการออมของหมู่บ้าน เป็นโครงการระยะยาว 3 ปี ที่สนับสนุนให้เกิดหมู่บ้านตัวอย่างในการออม โดยจัดให้มีการพบปะ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างชาวบ้าน เกี่ยวกับการยกระดับความเป็นอยู่ของหมู่บ้าน ให้การศึกษาเกี่ยวกับวิธีการจัดสรรรายจ่ายภายในครัวเรือน การใช้จ่ายอย่างถูกต้อง สร้างทัศนคติเกี่ยวกับการออม และวิธีการออมที่ถูกต้อง เป็นต้น

ในปี 1974 โครงการส่งเสริมการออมของหมู่บ้าน อยู่ในระหว่างการดำเนินการในหมู่บ้าน 530 แห่ง และมีโครงการที่แล้วเสร็จไปแล้วในหมู่บ้าน 2,300 แห่ง

ข. โครงการส่งเสริมการออมของเด็กนักเรียน โดยได้รับความร่วมมือจากทางโรงเรียน ณ สิ้นปี 1973 ประมาณร้อยละ 47.3 ของโรงเรียนประถมและมัธยมศึกษาของญี่ปุ่นทั่วประเทศ มีเคาน์เตอร์ของสถาบันการเงิน ไปให้บริการรับฝากเงินอยู่ และประมาณร้อยละ 30 ของเด็กนักเรียนชั้นประถมและมัธยมศึกษาทั่วประเทศ มีบัญชีเงินฝากตามโครงการนี้

ค. โครงการประสานงานกับผู้นำในระดับท้องถิ่น โครงการในลักษณะนี้มุ่งที่จะให้การศึกษา และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้นำในท้องถิ่นเกี่ยวกับวิธีการชักจูงและโน้มน้าวประชาชนให้สนใจเกี่ยวกับการออมมากขึ้น เพื่อให้ผู้นำนำไปปฏิบัติโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอีกต่อหนึ่ง

ง. โครงการส่งเสริมการออมของคนหนุ่มสาว โดยได้รับความร่วมมือจากบริษัทและองค์กรต่างๆ ในการจัดให้มีการบรรยาย หรือการสัมมนาแก่พนักงาน ตลอดจนการแจกจ่ายเอกสารชักชวน

จ. โครงการส่งเสริมการออมแก่บุคคลทั่วไป มุ่งให้การศึกษาเกี่ยวกับการจัดสรรรายรับรายจ่าย และวิธีการเพิ่มพูนรายได้ โดยจัดให้มีการบรรยาย จัดนิทรรศการ จัดบริการให้คำปรึกษาหรือโดยผู้เชี่ยวชาญ หรือคอมพิวเตอร์ ในโอกาสต่างๆ กันเป็นครั้งคราว

3.2 จัดให้มีโครงการรณรงค์พิเศษ โดยจัดขึ้นปีละ 3 ครั้งคือ ในช่วงกลางปีและปลายปี ซึ่งเป็นเทศกาลที่มีการจ่ายโบนัส และในวันการออมแห่งชาติ (ตรงกับวันที่ 17 ตุลาคม)

3.3 จัดกิจกรรมเสริมที่จะสนับสนุนการออม เช่น จัดให้มีการอบรมหลักสูตรระยะสั้นเกี่ยวกับการทำบัญชีรายรับรายจ่ายของครัวเรือน จัดอบรมวิชาชีพ จัดการแข่งขันการออมระหว่างโรงเรียน ตลอดจนการให้รางวัลแก่ผู้มีผลงานดีในการรณรงค์เงินออมเป็นต้น

3.4 การประชาสัมพันธ์ เช่น การออกหนังสือรายไตรมาสรายเดือน เกี่ยวกับการออม การประชาสัมพันธ์ทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ และโทรทัศน์ ตลอดจนการจัดทำภาพยนตร์

มาตรการระดมเงินออมของฟิลิปปินส์*

การระดมเงินออมในประเทศฟิลิปปินส์กระทำกันในระดับประเทศ ทั้งในรูปองค์การต่าง ๆ การประชาสัมพันธ์ และการสำรวจตลอดจนประเมินผลเป็นระยะ ๆ อย่างมีแผน จึงกระทำโดยรัฐบาลบ้าง ธนาคารกลางบ้าง และร่วมมือกันกับธนาคารพาณิชย์บ้าง คือ

1. มาตรการระดมเงินออมผ่านองค์การต่าง ๆ ได้แก่

1.1 การระดมเงินออมของฟิลิปปินส์กระทำกันในระดับประเทศ โดยรัฐบาลได้ประกาศแต่งตั้ง National Commission on Savings ประกอบด้วยกรรมการ ดังนี้คือ

- ก. รัฐมนตรีกระทรวงการคลัง
- ข. รัฐมนตรีกระทรวงการศึกษาและวัฒนธรรม
- ค. รัฐมนตรีกระทรวง การข่าวสาร
- ง. รัฐมนตรีกระทรวงรัฐบาลส่วนท้องถิ่นและการพัฒนาชุมชน
- จ. ประธานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน
- ฉ. ประธานสภาเศรษฐกิจและการพัฒนาแห่งชาติ
- ช. ผู้ว่าการธนาคารแห่งฟิลิปปินส์

1.2 ธนาคารแห่งฟิลิปปินส์ เป็นผู้ให้การสนับสนุนในด้านการเงิน และบุคคลากร โดยจัดตั้ง Committee on Savings ซึ่งมีหน้าที่ในการเสนอและดำเนินการตามโครงการ

* สรุปจาก "Save" Awareness and Attitude Enquiry และ 1975 Annual Report ของ Securities Marketing Department ธนาคารแห่งฟิลิปปินส์

1.3 โครงการระดมเงินออมในระดับประเทศ ได้เริ่มดำเนินการในกลางปี 1973 โดยความร่วมมือของธนาคารกลางและธนาคารพาณิชย์

1.4 วัตถุประสงค์ใหญ่ของโครงการระดมเงินออมคือ การเผยแพร่ข้อมูลและให้การศึกษาถึงความสำคัญของการออมต่อประชาชน โดยแบ่งเป็น 2 target groups คือ กลุ่มเด็กนักเรียนและกลุ่มผู้ใหญ่ในชนบท

2. มาตรการที่อาศัยการประชาสัมพันธ์เป็นสื่อ มีการว่าจ้างบริษัทโฆษณาให้จัดทำประชาสัมพันธ์ในขอบเขตอย่างกว้างขวางคือ

2.1 โฆษณา ทีวีพิมพ์บทความ บทบรรณาธิการ บทสัมภาษณ์ และการ์ตูน ในหนังสือพิมพ์และแมกกาซีน ทั้งระดับประเทศระดับท้องถิ่น โปสเตอร์ อนุสาร ปฏิทิน ตลอดจนตราประทับไปรษณีย์ภัณฑ์

2.2 โฆษณาและเป็นผู้อุปถัมภ์รายการกีฬา บันเทิง และละคร ระยะเวลาช่วงละตั้งแต่ 30 วินาที ถึง 30 นาที ทางวิทยุจัดทำเทปหรือแผ่นเสียงโฆษณา เพื่อออกอากาศและแจกจ่ายไปในส่วนท้องถิ่น

2.3 โฆษณาทางโทรทัศน์ โรงภาพยนตร์ จัดทำภาพยนตร์ยาว 30 นาที เพื่อแจกจ่ายให้หน่วยงานราชการนำไปเผยแพร่ในท้องถิ่น และให้ขอยืมแก่โรงเรียนหรือผู้สนใจทั่วไป

2.4 จัดรายการพิเศษเป็นครั้งคราว เช่น ประกวดการเขียนภาพ เรื่องความ จัดรายการสัมมนาสำหรับพนักงานธนาคารพาณิชย์เกี่ยวกับวิธีการระดมเงินฝาก เป็นต้น

3. มาตรการการศึกษาสำรวจ และติดตามโครงการ

3.1 การสำรวจเพื่อประเมินผลของการโฆษณาและทัศนคติของประชาชนต่อการออมภายหลังจากที่ได้ดำเนินโครงการระดมเงินออมไปแล้ว 10 เดือน แสดงว่าโครงการระดมเงินออมให้ผลเป็นที่น่าพอใจ ยกเว้นในเขตชนบทบางท้องถิ่น

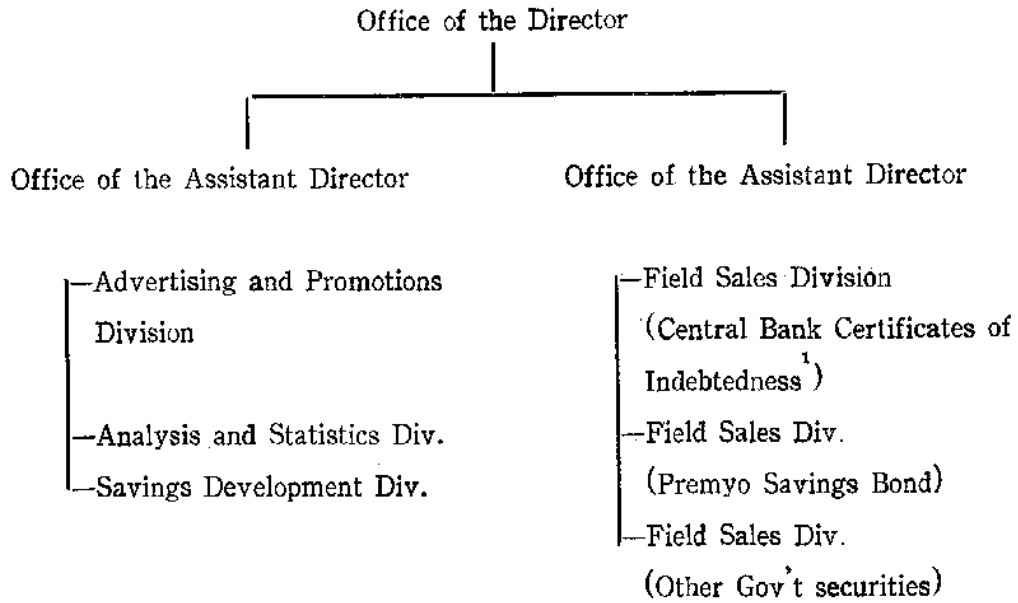
3.2 เพื่อให้การระดมเงินออมมีผลเจาะลึกในบางท้องถิ่นในปลายปี 1974 ได้ดำเนินโครงการระดมเงินออมระดับท้องถิ่นใน 3 ท้องถิ่น โดยมีวิธีดำเนินการคล้ายกับโครงการระดมเงินออมระดับประเทศที่ได้ทำไปแล้ว

3.3 ภายหลังจากที่ได้ดำเนินโครงการระดมเงินออมระดับท้องถิ่นไปแล้ว 1 ปี มีการสำรวจทั้งประชาชนและธนาคารพาณิชย์ เพื่อประเมินผลโดยเปรียบเทียบระหว่างท้องถิ่นที่ได้ดำเนินโครงการ (Experimental areas) และท้องถิ่นอื่น (Control areas) ซึ่งมีลักษณะเศรษฐกิจและสังคมใกล้เคียงกัน จากการสำรวจธนาคารพาณิชย์ 30 ตัวอย่าง แสดงว่าในท้องถิ่นที่ได้ดำเนินโครงการระดมเงินออม ปริมาณเงินฝากเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละ 83 ถึง 97 ส่วนจำนวนบัญชีเงินฝากเพิ่มขึ้นตั้งแต่ร้อยละ 93 ถึง 97 อย่างไรก็ตาม อัตราเพิ่มทั้งปริมาณเงินฝากและจำนวนบัญชีเงินฝากดังกล่าวใกล้เคียงกับอัตราเพิ่มใน Control areas ซึ่งไม่ได้ดำเนินโครงการระดมเงินออมแต่อย่างใด การเพิ่มใน Control areas อาจเป็นผลสะสมในระยะ 3 ปีของโครงการระดมเงินออมระดับประเทศ ส่วนการเพิ่มใน Experimental areas นอกจากเป็นผลของโครงการระดมเงินออมในระดับท้องถิ่นแล้ว อาจมีผลสะสมของโครงการระดมเงินออมในระดับประเทศอีกด้วย

3.4 ในต้นปี 1974 ธนาคารแห่งฟิลิปปินส์ได้จัดตั้ง Securities Marketing Dept. ขึ้นในธนาคาร ให้มีหน้าที่จัดการการตลาด การโฆษณา ส่งเสริมการขายหลักทรัพย์รัฐบาล หลักทรัพย์ธนาคารกลาง พัฒนาแหล่งเงินออม ระดมเงินออมทั้งการติดตามประเมินโครงการเดิมและริเริ่มโครงการใหม่ๆ ทรัพยากรแบ่งสายงานใน Securities Marketing Dept. ดังแผนภาพในหน้าต่อไป

ข้อเสนอแนะในการระดมเงินออม

จากประสบการณ์ในอดีตของประเทศไทย เทียบกับประเทศญี่ปุ่นและฟิลิปปินส์ในการส่งเสริมการออม ปรากฏความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัดประการหนึ่งคือขณะที่ญี่ปุ่นมีความตื่นตัวในเรื่องเกี่ยวกับระดับการออมในประเทศมาเป็นเวลาหลายสิบปี

แล้ว ส่วนฟิลิปปินส์ก็เริ่มมาได้ห้าหกปี โดยดำเนินมาตรการต่าง ๆ ในอันที่จะส่งเสริมการออมอย่างกว้างขวางและทั่วถึงทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่นนั้น ประเทศไทยเพิ่งตระหนักถึงปัญหาเดียวกันนี้ในระยะปีสองปีมานี้เอง เมื่อประสบปัญหาคือ ระดมเงินฝากเข้าสู่ระบบสถาบันการเงินไม่ได้ตามเป้าหมาย อัตราส่วนการออมของเอกชนต่อรายได้ลดลงต่ำกว่าระดับซึ่งเป็นแนวโน้มปกติ อย่างไรก็ตามแม้เทียบกันในปีปัจจุบัน การวางนโยบายไม่ว่าจะเป็นด้านการเงินการคลัง หรือการพัฒนาเศรษฐกิจระยะยาวของไทย ยังนับว่าให้ความสำคัญในเรื่องส่งเสริมการออมน้อยมาก สมควรที่จะเร่งดำเนินการให้จริงจังยิ่งขึ้น

ตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ และประสบการณ์ของประเทศอื่น ๆ อัตราส่วนการออมจะสูงขึ้นตามระดับรายได้ที่สูงขึ้น ในกรณีของประเทศไทย การที่อัตราส่วนการออมอยู่ในระดับเกือบคงที่ในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา อาจอธิบายได้ด้วยสาเหตุหลายประการ เช่น เป็นเพราะมีการใช้จ่ายมากตาม *demonstration effects* หรือการกระจายรายได้ของประเทศไม่เป็นที่พอใจ รายได้รวมที่เพิ่มขึ้นเป็นการเพิ่มขึ้นของประชาชนเพียงไม่กี่กลุ่ม และอัตราส่วนการออมเพิ่มขึ้นในกรณีของประชาชนเพียงไม่กี่กลุ่มเท่านั้น

ในขณะที่อัตราส่วนการออมของเอกชนโดยส่วนรวมไม่เปลี่ยนแปลง เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สาเหตุสำคัญที่ทำให้อัตราส่วนการออมไม่มีแนวโน้มสูงขึ้น น่าจะเนื่องมาจากอัตราผลตอบแทนจากการออมโดยทั่วไปไม่สูงพอ จึงได้มีการพิจารณาเพิ่มอัตราผลตอบแทนจากการออมให้สูงขึ้นในเดือนมกราคม 2523 นี้ โดยเฉพาะการออมในระยะยาวคือให้ธนาคารพาณิชย์จ่ายดอกเบี้ยสำหรับเงินฝากประจำ 1 ปี 3 ปี และ 5 ปี สูงถึงร้อยละ 12, 13, และ 14 ต่อปีตามลำดับผลก็คือเงินฝากธนาคารพาณิชย์ทั้งระบบเพิ่มขึ้นในไตรมาสแรกและไตรมาสที่ 2 ร้อยละ 5.85 และ 4.79 ตามลำดับ สูงกว่าระยะเดียวกันในปี 2522 มาก นอกจากนี้อาจมีข้อพิจารณาดำเนินการได้อีกหลายประการ ดังนี้

1. หากถือว่าการส่งเสริมการออมที่ถูกต้อง คือการชักจูงให้ผู้ออมรู้จักจัดสรรรายรับรายจ่าย และมีการสะสมเงินออมอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำแล้ว ก็น่าจะกำหนดให้เงินฝากสะสมที่ผู้ออมฝากสะสมจำนวนเท่าๆ กัน เป็นประจำทุกเดือน ในระยะเวลาหนึ่ง (เช่น 3 ปีขึ้นไป) มีอัตราผลตอบแทนสูงขึ้น โดยอาจจะยกเว้นการเก็บภาษีดอกเบี้ยเงินฝาก หรือเพิ่มอัตราดอกเบี้ย nominal ให้สูงกว่าเงินฝากประเภทอื่นๆ

2. ควรพิจารณาออก CDs. หรือบัตรรับฝากเงิน (ซึ่งเป็นตราสารชนิดใหม่ที่ธนาคารพาณิชย์ใช้เป็นเครื่องมือระดมเงินฝากที่มีลักษณะเป็นเงินฝากประจำ แต่สภาพคล่องสูงกว่าเพราะซื้อขายเปลี่ยนมือในตลาดเงินได้ง่าย) โดยให้อัตราดอกเบี้ยนี้ลอยตัวตามอัตราผลตอบแทนอื่นๆ ในตลาดสอดคล้องกับภาวะการเงินและเศรษฐกิจตลอดจนอัตราเงินเฟ้อ

การให้อัตราดอกเบี้ยสูงขึ้นมีความยืดหยุ่นมากขึ้น คาดว่าจะได้ผลดีเช่นเดียวกับวิธีปรับอัตราดอกเบี้ยขึ้นลงตามภาวะการเงินและเศรษฐกิจ และให้สอดคล้องกับภาวะเงินเฟ้อในเกาหลีคืออัตราการออมในประเทศเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 1.5 ในปี 1962 เป็น 21.0 ในปี 1973 (ส่วน Private saving ratio เพิ่มขึ้นจาก 2.9 เป็น 16.4 ในช่วงเวลาเดียวกัน) ทั้งนี้ส่วนหนึ่งอาจเนื่องมาจากมาตรการจูงใจอื่นๆ ด้วย

3. กำหนดมาตรการจูงใจอื่น ๆ เช่น

3.1 อนุญาตให้ผู้ออมนำยอดคงค้างเฉลี่ยของเงินฝาก หรือตัวสัญญาใช้เงินในแต่ละปีหรือยอดเงินฝากเฉลี่ย หรือตัวสัญญาใช้เงินส่วนที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อนมาหักลดหย่อนในการเสียภาษีเงินได้ได้ เช่นเดียวกับการหักลดหย่อนเบี้ยประกันชีวิต

3.2 อนุญาตให้นำยอดการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ถือไว้นานกว่า 6 เดือนขึ้นไป มาหักลดหย่อนในการเสียภาษีเงินได้ได้ เพื่อชักจูงให้การลงทุนในหลักทรัพย์มีลักษณะเป็นการออมมากกว่าการเก็งกำไร

3.3 ชักจูงสถาบันการเงินให้กำหนดสิทธิพิเศษในการชอ์กู้ยืมแก่ผู้ออมบางประเภท เช่น แก่ผู้ฝากเงินฝากสะสม หรือเงินฝากประจำในระยะเวลาตามที่กำหนดขึ้นไป ให้สามารถกู้เงินที่เงื่อนไขที่ผ่อนคลายกว่ากรณีปกติ เพื่อเป็นการจูงใจผู้ออม

3.4 ออกพันธบัตรอายุสั้นลงสำหรับผู้ลงทุนที่ไม่ใช่สถาบันการเงิน

3.5 จูงใจให้ผู้ออม ออมเงินมากในขณะที่มีรายได้มากขึ้น โดยพิจารณาให้ดอกเบี้ยสูงขึ้นในช่วงหนึ่งช่วงใดโดยเฉพาะ เช่น กลางปี หรือปลายปี ที่มีกระจายโบนัส หรือช่วงที่ชานาได้เงินจากการจำหน่ายพืชผล เป็นต้น

4. เพื่อให้แผนการระดมเงินออมเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นระบบ อันจะช่วยให้มีการยกระดับการออมโดยส่วนรวมให้สูงขึ้น ไม่ใช่เพียงการโยกย้ายการออมจากวิธีหนึ่งไปยังอีกวิธีหนึ่งเห็นควรตั้งคณะทำงานเพื่อการระดมเงินออมในระดับเจ้าหน้าที่เพื่อศึกษาในเชิงวิชาการ รวมทั้งเสนอแนะมาตรการต่าง ๆ

4.1 พิจารณาวិธีการของมาตรการเฉพาะหน้า ตลอดจนเสนอแนะมาตรการอื่นที่เห็นสมควร

4.2 รวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการออมในปัจจุบันจากแหล่งต่าง ๆ อันเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินนโยบายระดมเงินออมระยะยาว

4.3 ออกแบบและดำเนินการสำรวจเพื่อให้ได้มาซึ่งข้อมูลเกี่ยวกับการจัดสรรรายรับรายจ่ายของเอกชน บััจจยที่มีผลต่อระดับการออม สิทธิทรัพย์ ตราสาร และ

วิธีการออมที่ได้รับความนิยม อุปสรรคเกี่ยวกับการออม ตลอดจนข้อคิดเห็นอื่น ๆ เกี่ยวกับพฤติกรรมการออมและการกักหน้ตัว¹

4.4 ประเมินผลการสำรวจ โดยจำแนกเป็นครัวเรือนในกลุ่มเงินได้และอาชีพต่างๆ เพื่อทราบถึงพฤติกรรมและทัศนคติเกี่ยวกับการออม ทำให้สามารถวางมาตรการสำหรับ target groups ต่างๆ ได้ และเสนอแนะนโยบายและมาตรการต่อคณะกรรมการดำเนินการส่งเสริมการออมต่อไป¹

5. จัดตั้งคณะกรรมการระดมเงินออมระดับประเทศ ประกอบด้วยผู้แทนจากธนาคารแห่งประเทศไทย กระทรวงการคลัง สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคม สมาคมธนาคารไทย และสมาคมไทยเงินทุนและหลักทรัพย์ รวมทั้งส่วนราชการอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับการระดมเงินออม ทั้งในแง่ นโยบาย มาตรการ วิธีการ ตลอดจนการจัดโครงการรณรงค์เงินออมในรูปของการประชาสัมพันธ์ และจัดทำกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้คณะกรรมการยังมีหน้าที่จัดสรรภาวะความรับผิดชอบทั้งในด้านการดำเนินงาน และงบประมาณค่าใช้จ่าย ตลอดจนประสานงานระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

6. ขอบเขตการจัดทำโครงการรณรงค์เงินออมมีดังนี้ คือ

6.1 โครงการส่งเสริมและชักจูงการออมของกลุ่มบุคคลต่างๆ ทั้งในเมืองและชนบท

ก. โครงการส่งเสริมการออมของนักเรียน โดยจัดให้มีสถาบันการเงินไปบริการรับฝากเงินเป็นประจำ ร่วมมือกับโรงเรียนในการให้การศึกษาถึงความสำคัญของการออมและสร้างทัศนคติที่ดีต่อการออมขึ้นในเด็กนักเรียน ตลอดจนจัดให้มีการประกวดแข่งขันในหัวข้อที่เกี่ยวกับการออม เช่น เขียนเรียงความ วาดเขียน แต่งคำขวัญ เป็นต้น

ข. โครงการส่งเสริมการออมของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ โดยจัดให้มีการบรรยาย ปาฐกถา หรือสัมมนาในหน่วยงานต่างๆ เกี่ยวกับการจัดสรร

¹ ข้อ 4.3 และ 4.4 นี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว

รายรับรายจ่ายอย่างถูกต้อง การหาวิธีเพิ่มพูนรายได้หรือประหยัดค่าใช้จ่าย จัดให้มีการแจกจ่ายเอกสารชักชวนและมีสถาบันการเงินไปบริการรับฝากเงินเป็นครั้งคราว

ค. โครงการส่งเสริมการออมของพนักงานบริษัท โดยขอความร่วมมือไปยังบริษัทบางแห่ง และจัดให้มีการรณรงค์ในลักษณะเดียวกับโครงการส่งเสริมการออมของข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจ

6.2 โครงการส่งเสริมการออมแก่บุคคลทั่วไป โดยจัดนิทรรศการ การบรรยาย ฝึกอบรมวิชาชีพ แจกจ่ายเอกสารชักชวนการออม จัดฉายภาพยนตร์เกี่ยวกับการออม จัดให้มีสัปดาห์ส่งเสริมการออม หรือจัดการประชาสัมพันธ์เรื่องการออมในโอกาสต่างๆ กันเป็นครั้งคราว

6.3 โครงการประชาสัมพันธ์ โดยการตีพิมพ์บทความ บทชักชวน โฆษณาการออมในหนังสือพิมพ์ ให้มีการออกอากาศเพลง คำขวัญ และรายการพิเศษเกี่ยวกับการออมทางวิทยุและโทรทัศน์ ตลอดจนการจัดทำภาพยนตร์เกี่ยวกับการออม การเพิ่มพูนรายได้ หรือประหยัดค่าใช้จ่ายในครัวเรือน เป็นต้น

บทสรุป

ในภาวะการณ์ปัจจุบันของไทย ซึ่งมีปัญหาในเรื่องเงินเพื่อ อัตราการสูงขึ้นของค่าครองชีพ ส่วนใหญ่เป็นไปตามภาวะเศรษฐกิจโลก คือปัญหาพลังงานทำให้ต้นทุนการผลิตสินค้าทุกอย่างสูงขึ้น รายได้จากการส่งออกของประเทศไม่พอกับรายจ่ายค่าสินค้านำเข้าที่สูงขึ้นทั้งในรูปราคาและปริมาณ การแก้ปัญหาควรกระทำกันตั้งแต่ขั้นพื้นฐานขึ้นไป จึงจะแก้ปัญหาในระยะยาวได้อย่างได้ผล ทางที่สำคัญคือการฝึกให้ประชาชนรู้จักประหยัด สะสมเงินออมในรูปที่สามารถระดมไปใช้เพื่อการลงทุนทางเศรษฐกิจ พร้อมทั้งส่งเสริมการลงทุนในโครงการที่ให้ productivity สูง เศรษฐกิจไทยจึงจะเจริญต่อไปได้อย่างได้ผลซึ่งหากคิดจะกระทำกันอย่างจริงจังก็อาจดำเนินการวางแผนระดมเงินออมในระดับชาติอย่างเร่งด่วน วางแผนขั้นตอนการดำเนินงานให้เด่นชัด และดำเนินการตามแผนอย่างมีระบบ ปัญหาเศรษฐกิจส่วนหนึ่งของประเทศในปัจจุบันก็จะผ่อนคลายลง ขณะเดียวกันก็ป้องกันมิให้เกิดปัญหาขึ้นในอนาคตอีกด้วย.

เอกสารแนบ 1
สถิติที่น่าสนใจเกี่ยวกับการออมของไทย
รายละเอียดการออมของภาคเศรษฐกิจต่างๆ^๑

หน่วย : ล้านบาท

	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
รายได้ประชาชาติ	136.1	144.6	164.6	216.5	271.4	298.8	337.6	393.0	477.3	564.4
การออมของรัฐกิจ	2.4	3.0	3.5	4.2	6.4	5.2	5.5	7.4	10.8	11.7
การออมของครัวเรือน	13.8	13.1	18.9	37.0	37.6	37.8	42.1	44.1	62.5	69.5
การออมของรัฐบาล	2.9	1.8	2.1	3.8	11.4	6.9	3.5	9.9	9.1	8.7
ค่าเสื่อมของทุน	10.3	11.6	12.8	14.8	17.8	21.0	24.0	28.6	34.4	42.0
การออมในประเทศ ^๒	90.4	91.3	92.5	50.7	65.8	63.5	69.9	80.2	103.9	117.4
การออมของประเทศไทย	35.6	34.9	33.6	51.7	67.4	75.4	78.4	102.2	126.5	157.3
อัตราส่วนการออมของประเทศต่อรายได้ประชาชาติ	26.2%	24.1%	20.4%	23.9%	24.8%	25.2%	23.2%	26.0%	26.5%	27.9%
รายได้ของครัวเรือน	106.2	112.2	129.2	175.0	215.6	242.1	274.3	313.3	378.4	445.1
อัตราส่วนการออมของครัวเรือนต่อรายได้ของครัวเรือน	13.0%	11.7%	14.6%	21.1%	17.4%	15.6%	15.3%	14.1%	16.5%	16.6%

แหล่งที่มา : หน่วยวิจัยเศรษฐกิจทั่วไป

หมายเหตุ : ¹ไม่เท่ากับผลรวมของรายการย่อย เนื่องจากรวมข้อผิดพลาดทางสถิติด้วย
^๒รวมการออมภาคต่างประเทศ

เอกสารแนบ 2

Household Savings at Financial Institutions : Percentage of Total

Institution	1963	1964	1965	1966	1967	1968	1969	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979
1. Commercial banks	72.1	69.9	69.2	71.1	71.1	72.5	72.9	73.8	74.6	74.9	72.8	72.4	74.2	74.7	73.0	70.6	70.3
2. Finance companies	--	--	--	--	--	--	(0.5)	(0.9)	(1.9)	(3.6)	(6.5)	(8.4)	(8.2)	(9.0)	10.3	13.7	12.6
3. Life insurance companies	(4.4)	(3.4)	(3.5)	(3.1)	(3.1)	(2.3)	2.8	2.9	2.8	2.4	(2.4)	2.1	2.1	(2.2)	2.1	2.1	(2.2)
4. Agricultural cooperatives	(1.9)	(1.7)	(1.6)	(1.3)	(1.2)	1.2	1.1	1.1	1.1	(0.8)	(0.8)	0.8	0.9	(0.9)	(0.9)	(0.9)	(0.9)
5. Savings cooperatives	(2.0)	(1.9)	(1.9)	(1.8)	1.8	1.9	1.9	2.0	1.9	1.7	(1.6)	1.5	1.5	1.5	(1.5)	(1.5)	(1.5)
6. Pawnshops	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
7. Credit foncier companies	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
8. Government savings Bank	19.5	23.0	23.7	22.6	22.7	21.9	20.5	19.0	17.3	16.2	16.3	14.1	12.2	11.0	11.4	10.4	11.5
9. BAAC	0.1	0.1	0.1	0.1	0.1	0.2	0.3	0.3	0.4	0.4	0.5	0.5	0.7	0.5	0.5	0.5	0.6
10. Industrial Finance Corp. of Thailand	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
11. Government Housing Bank	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	0.1	0.2	0.2	0.2	0.3	0.3	0.4
12. Small Industries Finance Office	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--
Total	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

แหล่งที่มา : หน่วยการเงิน